

ادبیات فرانسه

جان د. لاینز

ترجمه‌ی مریم دادخواه

نشر
فنیجان

تهران
۱۳۹۹

سرشناسه	لاینز، جان دی، ۱۹۴۶- م.
عنوان و نام پدیدآور	Lyons, John D. ادبیات فرانسه/ جان د. لاینز؛ ترجمه‌ی مریم دادخواه؛ ویراستار: محمد غفاری.
مشخصات نشر	تهران: نشر فنیجان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۲۰۰ ص: ۱۳/۵×۲۰/۵ س.م.
فروست	علوم انسانی. ادبیات فرانسه. مجموعه‌ی کهربا؛ ۲.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۹۶۴۲-۱-۵
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا.
یادداشت	کتاب‌نامه.
یادداشت	واژه‌نامه.
یادداشت	نمایه.
یادداشت (عنوان اصلی)	<i>French Literature: A Very Short Introduction</i> , 2010.
موضوع	ادبیات فرانسه — تاریخ و نقد.
موضوع	French literature — History and criticism.
شناسه‌ی افزوده	دادخواه تهرانی، مریم، ۱۳۶۵- ، مترجم.
شناسه‌ی افزوده	غفاری، محمد، ۱۳۶۵- ، ویراستار.
رده‌بندی کنگره	PQ ۱۳۹۷ الف۱۲/۳/۱۰۳
رده‌بندی دیویی	۸۴۰/۹
شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی	۵۴۲۰۸۵۷

این کتاب ترجمه‌ای است از

French Literature: A Very Short Introduction (2010)

Written by John D. Lyons

New York: Oxford University Press

جان د. لاینز	نویسنده
مریم دادخواه	مترجم
محمد غفاری	ویراستار
حسن کریم زاده	طراح اونیفرم جلد و صفحات استقبال
مهدی کریم زاده	طراح روی جلد
انوشه صادقی آزاد	ناظر فنی
علی سجودی	ناظر چاپ
اول، ۱۳۹۹	نوبت چاپ
شادرننگ	چاپ
۱۰۰۰ نسخه	تیراژ
۹۷۸-۶۰۰-۹۹۶۴۲-۱-۵	شابک

تمام حقوق این اثر متعلق به نشر فنجان است و هرگونه استفاده از عناصر صوری و محتوایی آن، کلاً و جزئاً، به هر زیبایی و به هر شکلی بدون اجازه‌ی کتبی ناشر ممنوع است.

نشر
فنجان

تلفن ۰۹۱۹۸۰۰۱۰۰۵
fenjanbooks@gmail.com

فهرست

پیش‌گفتار مترجم	سیزده
مقدمه: آشنایی با ادبیات فرانسه	۱
«ادبیات فرانسوی» چیست؟	۱
پروتاگونیست به منزله‌ی نقطه‌ی آغاز	۲
۱ قدیس، گرگینه، شوالیه و «شاعر نفرین‌شده»: شخصیت و	
سرسپردگی‌هایش در قرون وسطا	۵
زندگی قدیسان	۶
گرگینه: قهرمانی بی‌نام در منابع سلتی	۸
حماسه: سرود پهلوانی	۱۰
رمانس	۱۲
«من» شاعرانه	۱۴
۲ آخرین رومی، «آدمخواران»، گول‌ها و قهرمانان زندگی	
مدرن: دوران باستان و نوزایی	۱۹
بوکاچوی فرانسوی	۲۰
مقاله، ژانر جدید	۲۲
گول‌های اسرارآمیز رابله	۲۶

۲۸	غزل‌واره‌ی فرانسوی
۳۱	نمونه‌ای از مجموعه غزل‌واره‌ها: افسوس‌ها اثر دو پله
۳۳	۳ جامعه و مقتضیات آن
۳۳	صلح‌ناپایدار و مدنیت جدید
۳۵	مولیر و کم‌دی شخصیت
۳۷	قهرمان‌های عظیم کورنی
۴۰	افول قهرمان
۴۵	رمان رسوم درباری
۴۹	۴ طبیعت و امکان‌های آن
۴۹	مسئله‌ی «طبیعت»
۵۲	روشنگری و فلاسفه
۵۵	تعارض ظاهر اجتماعی و طبیعت درونی
۵۸	گیا، زیبا، «طبیعت»
۶۳	۵ در بحبوحه‌ی انقلاب
۶۶	یک قطب بحث «طبیعت»
۶۸	از «قهرمانان» به مردان (و زنان) بزرگ
۷۰	ادبیات و عصر آن
۷۱	بازنگری در انقلاب
۷۷	۶ گوژپشت، زن خانه‌دار و پرسه‌زن
۷۷	نوستالژی و تاریخ
۷۹	قهرمانان گروتسک
۸۲	زندگی شهرستانی
۸۴	تبعیدی‌های شهر
۹۳	۷ از مارسل تا رُز سِلاوی
۹۳	جهان رمان پروست
۹۷	میراث مالارمه
۹۹	سوررنالیسم
۱۰۳	رمانی خلاقانه از راست‌گرایان

- ۱۰۵ جنگ جهانی دوم و اردوگاه‌های کار اجباری
- ۱۰۹ ۸ خودنگری
- ۱۱۰ یک قهرمان دور از ذهن
- ۱۱۱ درام انتظار محض
- ۱۱۵ فروپاشی و بازآفرینی شخصیت
- ۱۱۶ رمان‌هایی درباره‌ی رمان
- ۱۲۰ شخصیت و مکان
- ۱۲۳ ۹ قهرمانان فرانسوی بی‌مرز؟
- ۱۲۴ نویسندگان فرانسوی زبان یا نویسندگان فرانسوی نویس؟
- ۱۲۶ صدایی جدید در رمان تاریخی
- ۱۲۸ مسخ قهرمان زن
- ۱۲۹ نقد جامعه‌ی غربی
- ۱۳۱ و نقد شرق
- ۱۳۲ جنگ جهانی دوم: مضمونی که کهنه نمی‌شود
- ۱۳۵ تلافی بی‌پایان
- ۱۳۷ برای مطالعه‌ی بیشتر
- ۱۴۱ اصطلاح‌نامه
- ۱۴۵ نام‌نامه

پیش‌گفتار مترجم

میراث ادبیات فرانسه بسیار غنی و متنوع است و علاوه بر مخاطب دست اول خود همواره در جذب مخاطب جهانی از طریق ترجمه و یا اقتباس‌های سینمایی موفق عمل کرده است. کتاب حاضر این آثار مختلف و متنوع را با تمرکز بر متون مهم آن، از حماسه و شعر گرفته تا رمان و نمایش‌نامه و فیلم‌نامه، معرفی می‌کند و در این میان به پروتاگونیست‌هایی می‌پردازد که ماجراها و کشمکش‌های شان، تغییر در جریان‌های ادبی و اجتماعی را نشان می‌دهد.

نویسنده‌ی این کتاب ادبیات فرانسوی را در دوره‌های مختلف (قرون وسطا، تناثر قرن هفدهم، دوره‌ی روشنگری، انقلاب فرانسه و غیره) بررسی می‌کند و در هر دوره به نویسنده‌های برجسته و یک نمونه از آثار آن‌ها می‌پردازد. او در این مسیر میان دوره‌های مختلف مقایسه‌هایی می‌کند تا دغدغه‌های همیشگی ادبیات فرانسه را نشان بدهد. او همچنین دوره‌های مختلف ادبی را با در نظر گرفتن شرایط تاریخی بررسی می‌کند و در این میان تمام دوره‌ها را با یک نخ تسبیح به یکدیگر متصل می‌کند: «پروتاگونیست»؛ زیرا به گفته‌ی نویسنده، «رابطه‌ی این شخصیت با جامعه‌اش می‌تواند اطلاعات خوبی در مورد متن ادبی و دوران‌ش به ما بدهد». اهمیت پروتاگونیست برای نویسنده‌ی کتاب به حدی است که در مقدمه به چرایی این انتخاب پرداخته است.

جان د. لاینز، نویسنده‌ی آمریکایی این کتاب، در سال ۱۹۴۶ به دنیا آمده است. او دکترای خود را در رشته‌ی ادبیات فرانسه در سال ۱۹۷۲ از دانشگاه پیل دریافت کرده و در حال حاضر استاد ممتاز ادبیات فرانسه‌ی دانشگاه ویرجینیا است. او در سال ۲۰۰۵ در سوربن جدید تدریس کرده و در سال ۲۰۰۷ نشان ادب و هنر دولت فرانسه، یعنی «شوالیه‌ی لژیون دونور» را دریافت کرده است. او همچنین عضو افتخاری بنیاد گوگنهایم نیز هست. به جز کتاب حاضر، و گردآوری و ویرایش کتاب راهنمای ادبیات فرانسه‌ی کمبریج^۱ (۲۰۱۶)، او کتاب‌های مهمی پیرامون ادبیات و نقد ادبی نوشته است که کتاب راهنمای باروک آکسفورد^۲ (۲۰۱۸) و تراژدی و بازگشت مردگان^۳ (۲۰۱۸) از آخرین آثار او هستند. در کتاب حاضر، واژه‌هایی که با علامت * در اولین کاربردشان در هر فصل مشخص شده‌اند، در «اصطلاح‌نامه»^۴ی توصیفی انتهای کتاب همراه با معادل لاتین شان گردآوری شده‌اند. امید آن‌که ترجمه‌ی کتاب حاضر برای علاقه‌مندان و دانش‌پژوهان حوزه‌ی ادبیات، به‌ویژه ادبیات فرانسه، مفید و خوشایند باشد.

_____ تهران، بهار ۱۳۹۸

1. *Cambridge Companion to French Literature*
2. *Oxford Handbook of the Baroque*
3. *Tragedy and the Return of the Dead*

مقدمه: آشنایی با ادبیات فرانسه

میراث ادبیات در زبان فرانسه غنی، متنوع و از نظر گستره‌ی زمانی و مکانی وسیع است، و هم برای مخاطب فرانسوی‌زبان و هم برای مخاطب جهانی که از طریق ترجمه‌ها و اقتباس‌های سینمایی با آن آشنا شده، جذابیت دارد. اولین آثار برجسته‌ی این گنجینه در قرن یازدهم در شمال فرانسه نگاشته شدند و اکنون، در آغاز قرن بیست‌ویکم، ادبیات فرانسوی‌زبان نویسندگانی دارد که در نقاط مختلف جهان از جزایر کارائیب گرفته تا غرب آفریقا مشغول به کار هستند و آثارشان در کتاب‌فروشی‌ها و کتابخانه‌های فرانسه و دیگر کشورهای فرانسوی‌زبان موجود است. همچنین طی قرن‌های متمادی، زبان فرانسه زبان نخبگان اشرافی و روشنفکران سراسر اروپا بود.

«ادبیات فرانسوی» چیست؟

هم «ادبیات» و هم «فرانسوی» اصطلاح‌های مسئله‌سازی هستند. مرزهای «فرانسوی» بودن کجاست؟ به لحاظ تاریخی، سلطه‌ی زبان «فرانسوی» بین مردمی که درون مرزهای «فرانسه»ی امروزی زندگی می‌کنند عملاً در پایان قرن نوزدهم محقق شد، یعنی زمانی که آموزش همگانی، زبان

پاریس‌نشینان و نخبگان را برای گویشوران زبان‌هایی چون برتانی (در شبه‌جزیره‌ی بریتانی)، باسک (در کرانه‌ی جنوب غربی)، گونه‌های زبان اُکسیتان نظیر گسکون و پروونسال (در جنوب)، و آلزاسی (در شمال شرقی) به ارمغان آورد. علاوه بر آن، نویسندگان ممتاز زیادی هستند که به زبان فرانسه نوشته‌اند و همچنان می‌نویسند اما در محدوده‌ی کشور اروپایی «فرانسه» زندگی نمی‌کنند، هرچند بسیاری از آنان یا شهروند فرانسه هستند (نظیر ساکنان مارتینیک، گواتدولوپ، کالدونیای نو و غیره) یا ساکن مستعمره‌های سابق فرانسه مثل کبک و سنگال. برخی نویسندگان مثل سمیوئل بکت نیز به رغم آن‌که زبان اول‌شان فرانسوی نیست، تصمیم گرفته‌اند که بخش قابل توجهی از آثار خود را به زبان فرانسه بنویسند. نویسندگان دیگری نیز هستند که در فرانسه به دنیا آمده‌اند و شهروند فرانسه هستند اما به «فرانسوی» نمی‌نویسند. برای نمونه، فردریک میسترال که مانند بکت برنده‌ی نوبل ادبیات است به زبان پروونسال می‌نوشت. در مورد «ادبیات» نیز باید گفت معنای کنونی این عبارت به قرن نوزدهم بازمی‌گردد، همان زمان که آنچه مدت‌ها «شعر» نامیده می‌شد با نوشته‌های دیگری از قبیل خاطره‌نویسی و مقاله‌نویسی ادغام شد و مبنای مطالعات ادبی در دانشگاه را فراهم آورد. به این ترتیب، می‌توان ادبیات را این‌گونه تعریف کرد (هرچند این تعریف را نمی‌توان خیلی جدی گرفت، اما خالی از لطف هم نیست): ادبیات چیزی است که بدون اجبار خوانده می‌شود، آنچه بدون هدف مشخص و دقیق مطالعه شود.

پروتاگونیست به منزله‌ی نقطه‌ی آغاز

برای شناسایی میزان شناخت‌مان از ادبیات فرانسه باید تاحدی متون برجسته‌ی این سنت در حال تکامل را بشناسیم و بدانیم این متون چگونه به یکدیگر مرتبط می‌شوند و واکنش نشان می‌دهند. ورود به این سنت ممکن

است در ابتدا گیج‌کننده باشد. از قضا، این‌که آدم بخواهد با یک جامعه‌ی بیگانه ارتباط برقرار کند و با مشاهده‌ی دیگران جایگاه خود را نسبت به آن جامعه تعیین کند، موضوع اصلی برخی متون مهم سنت فرانسوی است. پروتاگونیست‌های بسیاری از متون فرانسوی، چه به انتخاب خود و چه تحت تأثیر شرایط، در مقابل بیش‌تر افراد دیگر جامعه یا جدا از آنان قرار می‌گیرند. این کار غالباً تمهیدی ادبی است برای نویسندگان تا نکات انتقادی، جدلی یا تعلیمی خود را بیان کنند (و از این منظر ادبیات فرانسه را می‌توان به‌حق «ادبیات ایده‌ها» نامید). اما این کار همچنین می‌تواند منشأ نوعی هیجانات عاطفی باشد که به مخاطب بیش‌تر «تجربه»ی همدلی می‌دهد تا بینشی کاملاً اندیشمندانه.

بررسی آثار ادبی از منظر شخصیت‌های اصلی یا پروتاگونیست‌ها منطقی به نظر می‌رسد، زیرا در طول تاریخ حماسه‌ها، تراژدی‌ها، داستان‌های کوتاه و اشعار غالباً همنام پروتاگونیست‌شان بوده‌اند، از بیوولف یا هملت در ادبیات انگلیسی گرفته تا لانسلو، گارگاتوا، مردم‌گریز، چارترن، کنسولو، مادام بوواری، «شیشه‌فروش ناشی»، سیرانو دو برژراک، نادیا و داستان اُدر ادبیات فرانسه. اما حتا در آثاری که نام شخصیت اصلی را در عنوان نیاورده‌اند، تمرکز بر ویژگی‌ها، افکار و کنش‌های او باعث می‌شود تا پروتاگونیست را نقطه‌ی آغاز مناسب در بررسی ادبیات بدانیم. و باید به این نکته اشاره کرد که اصطلاح «پروتاگونیست» قابل اطلاق به آثاری نظیر اشعار و خودزندگی‌نامه‌ها نیز هست که در آن شخصیت اصلی گونه‌ای از نویسنده است (از این جهت «شمایلی» از نویسنده است که غالباً گمان می‌کنیم گوینده‌ی اول شخص بازسازی خلاقانه‌ای از نویسنده است، مثل وقتی که ژنسار به شخصیت «ژنسار» در غزل‌واره‌هایش شاخ و برگ یا وجهه‌ای اسطوره‌ای می‌دهد، یا وقتی روسو در اعترافات از خودش می‌نویسد). و چون اغلب آثاری که سنت ادبی را می‌سازند شخصیت‌های اصلی دارند،

جهان رمان پروست

به نظر می‌رسد که آرزوهای متافیزیکی جسورانه‌ی شعر بی‌پیرایه‌ی مالارمه که گاه چیزی نمانده از زبان و صفحات چاپی فراتر برود، در نگاه اول ارتباط چندانی با رمان رودخانه‌وار^۱ در جست‌وجوی زمان از دست‌رفته^۱ (۱۹۱۳-۱۹۲۷) اثر مارسل پروست (۱۸۷۱-۱۹۲۲) نداشته باشد، رمانی عظیم و جاری که نشان آغاز قاطعانه‌ی قرن بیستم است. با وجود این، مالارمه و پروست، دو نویسنده‌ی «دوران زیبا»^۲، ماجراجویی فکری مشترکی دارند که ریشه در جنبش‌های فلسفی دوران‌شان دارد. شاید بخواهیم رمان پروست را یک «رمان تربیتی»^{*} (یا گونه‌ای از آن به نام «رمان تربیت هنرمند»^{*}) بدانیم، اما نوعی رمان تربیتی که در آن به جای فرم خطی معمول این ژانر شاهد تأثیر متقابل و پیچیده‌ی لحظات تجربه و سپس لحظات تفسیر

۱. در ترجمه‌ی عناوین بخش‌ها و جملات این رمان از ترجمه‌ی مهدی سبحانی (نشر مرکز، چاپ اول ویرایش دوم، ۱۳۸۶) استفاده شده است. — م.
 ۲. واژه‌ی Belle Époque عنوانی است که بعد از جنگ جهانی اول به دوره‌ی قبل از جنگ فرانسه و پروس بین سال‌های ۱۸۷۰ تا ۱۹۱۴ اطلاق شد.

هستیم. عوامل دیگری نیز بر این پیچیدگی افزوده‌اند، مثل طولی بودن رمان، انتشار ویراست‌های مختلف بر مبنای نظرات گوناگون در مورد استفاده‌ی صحیح از دست‌نوشته‌های به‌جامانده، و ترجمه‌های متفاوت انگلیسی با عنوان‌های متفاوت. در جست‌وجوی زمان از دست‌رفته که در نسخه‌ی پلثیاد گالیمار (همراه با یادداشت‌های مفصل) متجاوز از هفت هزار صفحه دارد، از هفت رمان فرعی با عنوان‌های مستقل تشکیل شده است. اولین رمان (که در ۱۹۱۳ با هزینه‌ی خود نویسنده چاپ شد) «طرف خانه‌ی سوان» نام دارد که خود از بخش‌های «کومبره»، «عشق سوان» و «نام جاها: نام» تشکیل شده است. آخرین این هفت رمان «زمان بازیافته» نام دارد که در ۱۹۲۷، پنج سال بعد از مرگ پروست، منتشر شد. گستره‌ی زمانی در جست‌وجوی زمان از دست‌رفته از خاطرات کودکی راوی در کومبره که قدیمی‌ترین وقایع‌اند تا صحنه‌هایی از پاریس بعد از جنگ در واپسین رمان این مجموعه، یعنی «زمان بازیافته»، را در بر گرفته است.

اولین بخش رمان، «کومبره»، با روایت به خواب رفتن و بیدار شدن راوی شروع می‌شود. رمان با این جمله‌ی تکان‌دهنده آغاز می‌شود: «دیرزمانی زود به بستر می‌رفتم». خواننده نمی‌داند چه کسی این جمله را می‌گوید (و در واقع، نام کوچک پروتاگونیسست به‌ندرت در کل این هفت روایت ذکر می‌شود) اما خیلی زود مشخص می‌شود این «من» بسیار وسیع و رازآلود است. او می‌نویسد که وقتی موقع خواندن کتاب به خواب می‌رفت گاه بعد از نیم ساعت از خواب بیدار می‌شد، در حالی که هنوز به همان کتاب فکر می‌کرد. این افکار اغلب شکلی غریب به خود می‌گیرند: «به نظرم می‌آمد خودم آن چیزی باشم که کتاب درباره‌اش سخن می‌گوید: یک کلیسا، یک کوارتت، رقابت فرانسوای اول و شارل پنجم». راوی در صفحات متعددی این بررسی محتوای ذهن در لحظه‌ی بیدار شدن را ادامه می‌دهد و در مورد هم‌ذات‌پنداری سوژه‌ی در حال فکر کردن با مجموعه‌ای

قدم‌ها

قدم‌های تو، کودکان سکوت من،
آرام و قدیس‌وار
به سوی بستر شب‌زنده‌داری من می‌آیند،
خموش و منجمد.

ای موجود پاک، ای سایه‌ی ایزدی،
قدم‌های محتاطانه‌ات چه لطیف‌اند!
ای خدایان!... تمام موهبت‌هایی که می‌توانم تصور کنم
با این قدم‌های برهنه به سویم می‌آیند!

اگر، با لبانت که پیش می‌آیند،
آماده می‌شوی تا ساکن افکار مرا
با خوراک بوسه‌ای خشنود سازی،

شتاب مکن در این کار دلپذیر،
سعادت بودن و نبودن،
که من به انتظار تو زیسته‌ام،
و قلب من قدم‌های تو بود و بس.

سوررئالیسم

آندره برتون، یکی از آشنایان والرئ، نیز علیه ژانر رمان موضع گرفت و نادیا (۱۹۲۸؛ نسخه‌ی بازنویسی‌شده، ۱۹۶۲) بدیلی است که او برای رمان معرفی کرد. این اثر برتون به علت نقش او به عنوان رهبر سوررئالیست‌ها

برای مطالعه‌ی بیشتر

عمومی

Wendy Ayres-Bennett, *A History of the French Language Through Texts* (London: Routledge, 1996).

Peter France (ed.), *New Oxford Companion to Literature in French* (Oxford: Clarendon Press, 1995).

Denis Hollier (ed.), *A New History of French Literature* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1989).

Colin Jones, *The Cambridge Illustrated History of France* (Cambridge: Cambridge University Press, 1999).

Sarah Kay, Terence Cave, and Malcolm Bowie, *A Short History of French Literature* (Oxford: Oxford University Press, 2003).

Eva Martin Sartori (ed.), *The Feminist Encyclopedia of French Literature* (Westport, CT.: Greenwood Press, 1999).

Sonya Stephens (ed.), *A History of Women's Writing in France* (Cambridge: Cambridge University Press, 2000).

قرون وسطا ورنسانس

Barbara K. Altman and Deborah McGrady (eds.), *Christine de Pizan: A Casebook* (New York: Routledge, 2003).

- Simon Gaunt, *Retelling the Tale: An Introduction to French Medieval Literature* (London: Duckworth, 2001).
- Sarah Kay, *The chansons de geste in the Age of Romance: Political Fictions* (Oxford: Clarendon Press, 1995).
- Sarah Kay, *The Troubadours: An Introduction* (Cambridge: Cambridge University Press, 1999).
- Neil Kenny, *An Introduction to Sixteenth-Century French Literature and Thought: Other Times, Other Places* (London: Duckworth, 2008).
- R. J. Knecht, *Renaissance Warrior and Patron: The Reign of Francis I* (Cambridge: Cambridge University Press, 1994).
- Ullrich Langer, *The Cambridge Companion to Montaigne* (Cambridge: Cambridge University Press, 2005).
- John Lyons and Mary Mckinley, *Critical Tales: New Studies of the Heptameron and Early Modern Culture* (Philadelphia, PA: University of Pennsylvania Press, 1993).
- Deborah McGrady, *Controlling Readers: Guillaume de Machaut and His Late Medieval Audience* (Toronto: University of Toronto Press, 2007).
- Michael Randall, *The Gargantuan Polity: On the Individual and the Community in the French Renaissance* (Toronto and London: University of Toronto Press, 2008).
- Jane Taylor, *The Poetry of François Villon* (Cambridge: Cambridge University Press, 2001).

قرن‌های هفدهم و هجدهم

- Faith E. Beasley, *Salons, History, and the Creation of 17th-Century France* (Aldershot and Burlington: Ashgate Publishing, 2006).
- Jean-Claude Bonnet, *Naissance du Panthéon: Essai sur le culte des Grands Hommes* (Paris: Fayard, 1998).
- Peter Brooks, *The Novel of Worldliness: Crébillon, Marivaux, Laclos, Stendhal* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1969).
- Robert Darnton, *The Forbidden Best-Sellers of Pre-Revolutionary France* (New York: W. W. Norton, 1995).
- Joan DeJean, *Tender Geographies: Women and the Origins of the Novel in*

اصطلاح‌نامه

بالاد ballad

نوعی شعر روایی نسبتاً کوتاه و ساده که در قرن‌های یازدهم و دوازدهم در اروپا پا گرفت و در قرن‌های شانزدهم و هفدهم به اوج شکوفایی رسید.

پیکارسک Picaresque

قالبی در ادبیات داستانی که موضوعش ماجراجویی‌های شخصیت اصلی یا همان «پیکارو» است که اغلب از طبقات پایین جامعه است و زیرک و حقه‌باز. این نوع داستان معمولاً لحنی هجوآمیز دارد.

تصنع Préciosité

سبکی فرانسوی در قرن هفدهم که از مکالمات مطایبه‌آمیز و بازی‌های کلامی زنان فرهیخته‌ای الهام می‌گرفت که در محافل اشرافی و سلطنتی آن دوره رفت‌وآمد داشتند.

نام‌نامه

این بخش فهرست الفبایی نام‌هایی است که در متن کتاب آمده است (اعم از اشخاص، آثار، مکان‌ها و غیره). ضبط اصلی نام‌ها و شماره‌ی صفحه‌ی آن‌ها را در برابر ضبط فارسی می‌بینید.

آ...: از شخصیت‌های ژکوزی اثر آلن روب‌گریه ۱۱۷	A...
آتانتیس: در افسانه‌های یونانی، جزیره‌ی بزرگی در دریای مغرب ۲۵	Atlantis
آخیلِس: از شخصیت‌های اسطوره‌ای یونان و یکی از شخصیت‌های آندروماخه اثر ژان راسین ۴۱، ۴۲	Achilles
آدام پولو: از شخصیت‌های استنطاق اثر ژان-ماری گوستاو لوکلزیو ۱۳۴، ۱۳۵	Adam Pollo
آرایشگر شهر سویل (۱۷۷۵): نمایش‌نامه نوشته‌ی پیر کارون دو بومارشه ۵۲، ۶۴، ۶۶	<i>Le Barbier de Séville</i> (The Barber of Seville)
آرایشگر شهر سویل (۱۹۰۴): فیلم ساخته‌ی ژرژ ملیس ۶۴	<i>Le Barbier de Séville</i>
آستوناناکس: از شخصیت‌های آندروماخه اثر ژان راسین ۴۲	Astyanax
آسوموار (۱۸۷۷): رمان نوشته‌ی امیل زولا ۹۰	<i>L'Assommoir</i>
آشویتس (۱۹۴۰-۱۹۴۵): اردوگاه نازی‌ها در جنگ جهانی دوم در لهستان ۷۱	Auschwitz
آفریقا: قاره ۱۲۴، ۱۳۴	Africa

آقای اسمیت: از شخصیت‌های آوازه‌خوان طاس اثر اوژن یونسکو ۱۱۵	Monsieur Smith
آکادمی سوئد (۱۷۸۶-): آکادمی زبان در استکهلم که هر ساله برنده‌ی نوبل ادبیات را مشخص می‌کند ۱۳۴	Swedish Academy
آکادمی فرانسه (۱۶۳۴-): آکادمی زبان فرانسه در پاریس ۵۰، ۱۳۲، ۰۷۹	Académie Française
آگامنون: از شخصیت‌های ایلیاد اثر هومر ۴۱	Agamemnon
آگوستوس: از شخصیت‌های سینا ۴۱	Auguste
آلبا لونگا: شهری قدیمی در ایتالیا ۳۷، ۳۹	Alba Longa
آلبرت رودلشتاتی: از شخصیت‌های کنسولتو اثر ژرژ ساند ۸۴	Albert of Rudolstadt
آلبرتین: از شخصیت‌های در جست‌وجوی زمان از دست‌رفته اثر مارسل پروست ۹۷	Albertine
آلیست: از شخصیت‌های مردم‌گریز اثر مولیر ۳۵-۳۷، ۴۹، ۶۹	Alceste
آلکسیوس: شخصیتی در زندگی قدیس آلکسیوس ۶، ۱۴، ۰۷	Alexis
آلکوفریباس نازییه: نام مستعار فرانسوا رابله ۲۶	Alcofrybas Nasier
آلمان: کشور ۲۰، ۱۳۳	Germany
آموآز: قصری در فرانسه ۱۹	Amboise
آمریکا: قاره ۲۵، ۲۶، ۵۱، ۷۳	Americas
آمریکا: کشور ۱۲۰، ۱۳۲	America
آمریکای شمالی: قاره ۱۲۴	North America
آمریکای لاتین: مجموعه کشورهای غیرانگلیسی‌زبان قاره‌ی آمریکا ۱۳۴	Latin America
آن اتریشی (۱۶۰۱-۱۶۶۶): ملکه‌ی فرانسه ۴۳	Anne of Austria
آندروماخه (۱۶۶۸): نمایش‌نامه نوشته‌ی ژان راسین ۴۱، ۴۲	Andromaque